

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH

OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 8

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 77 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W KRAKOWIE

ROK SZKOLNY 2024/2025

WYMAGANIA OGÓLNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

- **celującą** otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiedzy i umiejętności objętych podstawą programową oraz programem nauczania języka polskiego w danej klasie, twórczo posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami, samodzielnie rozwiązuje zadania problemowe, wyraża samodzielny, krytyczny (stosownie do wieku) stosunek do określonych zagadnień, potrafi prezentować swoje racje, używając odpowiedniej argumentacji wynikającej ze zdobytej wiedzy;
- **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował zakres wiedzy i umiejętności objętych podstawą programową oraz programem nauczania, poprawnie i samodzielnie stosuje wiedzę i umiejętności w rozwiązywaniu problemów w zakresie kształcenia literacko- kulturowego, językowego oraz tworzenia wypowiedzi, wykorzystuje różne źródła wiedzy, posiada wiedzę pozwalającą na samodzielne jej zastosowanie w różnych sytuacjach, łączy wiedzę z pokrewnych przedmiotów;
- **dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności określone podstawą programową oraz programem nauczania, poprawnie i samodzielnie stosuje wiedzę i umiejętności w rozwiązywaniu typowych problemów;
- **dostateczną** otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności określone podstawą programową oraz programem nauczania i wykonuje typowe zadania o średnim stopniu trudności, opanował podstawowe fakty i pojęcia pozwalające mu na rozumienie najważniejszych zagadnień;
- **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który - mimo braków w zakresie kompetencji polonistycznych - wykazuje chęć do współpracy i odpowiednio motywowany rozwiązuje (z pomocą nauczyciela) proste zadania o niewielkim stopniu trudności, jest obecny na lekcjach, wykonuje ćwiczenia na lekcji;
- **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie opanował na poziomie wymagań koniecznych wiedzy i umiejętności objętych podstawą programową, nie jest w stanie wykonać (nawet przy pomocy nauczyciela) zadań o niewielkim stopniu trudności, a brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

Na daną ocenę obowiązują ucznia również wymagania na wszystkie oceny niższe oraz wymagania z lat/okresów wcześniejszych.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie literatura piękna, - wie, że liryka jest jednym z rodzajów literackich, - zna cechy utworów lirycznych, - wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, - krótko opowiada o czym jest przeczytany wiersz, - nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza, - wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny, - wyjaśnia pojęcie adresata/odbiorcy utworu, - odróżnia wers od strofy (zwrotki), - wyjaśnia, czym są: rym, wers, refren, - <u>zna nazwy środków artystycznych</u>: epitet, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy poezji, - wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, - podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażeń wywołanych lekturą wiersza, określa nastrój wiersza, - wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety, - tworzy projekt pracy interpretującej wiersz/przekład intersemiotyczny, - opowiada o podmiocie lirycznym, - określa adresata wiersza, - wskazuje bohatera wiersza, - <u>rozpoznaje</u> w wierszach epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole, - wskazuje w wierszu rymy, - <u>rozpoznaje</u> hymn, pieśń, tren, fraszkę, - wie, na czym polega ironia, 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, - czyta /wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem, - określa temat wiersza, - opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, - wyodrębnia obrazy poetyckie, - nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza, - przedstawia, również w formie przekładu intersemiotycznego (np. rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz, - wskazuje cechy podmiotu lirycznego, - określa cechy bohatera wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega język poezji, - czytając / recytując wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację, - opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, o podmiocie lirycznym, bohaterach i ich uczuciach, - opisuje zachowanie bohatera wiersza i wyraża swoją opinię na ten temat, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - opisuje adresata wiersza, - wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza, - uzasadnia własne rozumienie wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, - tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych, - wyjaśnia funkcje środków artystycznych, - omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu, - interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu, - charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, - charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza, - porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski,

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<p>porównanie, przerośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, ożywienie, symbol, neologizm,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna <u>pojęcia</u> hymnu, pieśni, fraszki, trenu, - zna pojęcie ironii, - wie, jakie jest przesłanie wiersza, - nazywa wartości ważne dla podmiotu lirycznego, - rozpoznaje w liryce wartości ważne dla Polaków oraz dostrzega elementy historyczne, - wymienia autorów liryki wskazanych w <i>Podstawie programowej.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>rozpoznaje przesłanie</u> utworu i wypowiada się na temat jego aktualności, - wymienia wydarzenia historyczne ukazane w omawianych utworach, - rozumie słowo kontekst i zna rodzaje kontekstów, - zna elementy z życia autorów utworów lirycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, - rozpoznaje w utworach lirycznych <i>przerośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne,</i> - rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór, - wymienia <u>cechy hymnu, pieśni, trenu, fraszki,</u> - wyjaśnia, na czym polega ironia, - dostrzega ironię w omawianych wierszach, - <u>formułuje przesłanie</u> utworu lirycznego i zastanawia się nad jego aktualnością, - porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, - dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych, - odwołuje się do biografii autora w interpretacji utworów lirycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach, - wskazuje w wierszu elementy rytmizujące, - wskazuje <u>cechy hymnu, pieśni, trenu, fraszki w danym utworze,</u> - definiuje pojęcie ironii, - omawia znaczenie ironii w danym utworze, - <u>wyjaśnia przesłanie</u> utworu lirycznego i ocenia jego aktualność, - omawiając utwory liryczne, nawiązuje do kontekstów: historycznego, biograficznego, kulturowego, - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>rozpoznaje hymn, pieśń, tren, fraszkę</u> wśród innych gatunków literackich, - tworzy pytania do hipotezy interpretacyjnej, - w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych, - w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że epika jest jednym z rodzajów literackich, - odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego i dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego (czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia), - rozpoznaje fikcję literacką, - wskazuje elementy realistyczne, - zna gatunki epickie: mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epopeję, - wymienia wybrane wydarzenia tworzące akcję utworu, - rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu, - zna pojęcia: narrator i narracja, - rozpoznaje w utworze wątek główny, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy utworu epickiego, - opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, - wymienia cechy gatunkowe mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, - wyszukuje w tekście określone informacje, - ustala kolejność zdarzeń, - nazywa rodzaj narratora i narracji, - rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, - przedstawia wybranego bohatera, - wymienia niektóre cechy bohaterów, - rozpoznaje wątki poboczne, - wypowiada się na temat przeczytanego utworu, - wskazuje wartości ważne dla bohaterów, - omawia postawę bohatera, 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, - rozpoznaje rodzaj czytanego tekstu – epika, - rozpoznaje czytany utwór jako mit, bajkę, baśń, legendę, przypowieść, opowiadanie, nowelę, powieść, epopeję, - opowiada o elementach świata przedstawionego, - odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych - opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, - charakteryzuje narratora utworu, - określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy, - wymienia większość cech bohaterów, - zbiera informacje o bohaterze, 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje elementy świata przedst. i wyciąga wnioski, - wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich, - uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, bajki, baśni, legendy, przypowieści, opowiadania, noweli, powieści, epopei, - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, - wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, - rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, - określa relacje łączące bohaterów utworu, - uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, - uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu epickiego, podając odpowiednie przykłady, - rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, podtytułu, puenty, motto, dedykacji, punktu kulminacyjnego, - porównuje narratorów w różnych utworach, - porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski, - określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób, - w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi,

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą, - rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, - opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń, - wie, że tekst może mieć znaczenie przenośne, - wymienia cechy postawy bohatera, - wie, jakie jest przesłanie utworu epickiego, - rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków, oraz elementy historyczne, - wymienia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w utworze ważne informacje, - tworzy projekt pracy będącej interpretacją utworu – przykład intersemiotyczny, - rozpoznaje w tekście alegorię i symbol, - rozpoznaje przesłanie utworu, - wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych tekstach, - rozumie słowo kontekst i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich, - zna elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej, - omawia wątek główny, - określa doświadczenia bohaterów, - prezentuje własne rozumienie utworu, - ocenia bohaterów, - rozpoznaje fakty i opinie, - odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, - podaje przykłady alegorii i symbolu, - wypowiada się na temat przesłania utworu, - porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, - dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich, - posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich. 	<ul style="list-style-type: none"> - selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze, - odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, - dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, - określa tematykę utworu, - omawia wątek poboczny, - porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi, - odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, - omawia funkcje alegorii, - ocenia postawę bohatera, - formułuje przesłanie utworu, - omawiając utwory epickie, nawiązuje do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, kulturowego, - dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> - w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, - porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.

I.1. Czytanie utworów literackich – dramat

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie dramatu, - wie, że dramat to jeden z rodzajów literackich, - wie, że gatunki dramatu to tragedia i komedia, - zna podstawowe cechy utworów dramatycznych, - odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie (czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia), - wie, czym się różni realizm od fantastyki w dramacie, - wie, że dzieło dramatyczne ma kontekst kulturowy i biograficzny, - zna utwory dramatyczne z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym cechuje się dramat jako rodzaj literacki, - zna cechy utworów dramatycznych, - wie, czym cechuje się tragedia i komedia, - opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie, - wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, - omawia elementy realistyczne i fantastyczne w dramacie, - rozpoznaje rodzaje bohaterów w dramacie, - zna pojęcie bohatera tragicznego i komizmu, - zna etapy rozwoju akcji dramatycznej, - rozumie pojęcie dramatu romantycznego, - krótko opowiada, o czym jest utwór dramatyczny z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki, - wskazuje cechy utworów dramatycznych, - wymienia cechy tragedii i komedii, - opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie, - wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, - odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, - określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, - wskazuje bohatera tragicznego, - ocenia bohaterów dramatu, - określa, na czym polega komizm, - nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej, - rozumie kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, - rozpoznaje cechy dramatu romantycznego. - 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem, - omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii, - wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu, - rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, rodzaj bohatera, - określa relacje łączące bohaterów, - odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, - określa funkcje komizmu, - wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym, - omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej, - wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego, - wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatów poznanych w klasach 7. i 8. 	<ul style="list-style-type: none"> - udowadnia, że utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu, - określa funkcje komizmu, - określa problematykę dramatów poznanych w klasach 7. i 8. oraz prezentuje ją w twórczy sposób, - wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w dramatach z kanonu lektur obowiązkowych, odwołując się do znajomości całej lektury.

I.1. Czytanie utworów literackich – utwory synkretyczne

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że ballada zawiera elementy epiki, liryki i dramatu, - wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie, - wymienia utwory synkretyczne poznane w klasach 7. i 8. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna cechy ballady, - dostrzega w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu, - omawia elementy świata przedstawionego w balladzie; - wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny w balladzie, - wypowiada się na temat utworów synkretycznych poznanych w klasach 7. i 8., - dostrzega w sztuce nawiązania do poznanych utworów synkretycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy ballady, - wie, na czym polega synkretizm ballady, - porządkuje wydarzenia ballady w sposób przyczynowo-skutkowy, - ocenia dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, - tworzy wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi z kanonu lektur obowiązkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wnikliwie omawia cechy ballady, - wyjaśnia, na czym polega synkretizm danego dzieła, - określa funkcje punktu kulminacyjnego w balladzie, - interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do poznanych utworów synkretycznych, - tworzy rozbudowane wypowiedzi inspirowane utworami synkretycznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie analizuje i interpretuje utwory synkretyczne z kanonu lektur obowiązkowych.
<p>Czytanie lektur</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta większość lektur obowiązkowych przynajmniej w fragmentach i zna ich treść. 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta większość lektur obowiązkowych w całości i zna ich treść. 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta wszystkie lektury obowiązkowe w całości, zna ich treść i problematykę. 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta wszystkie lektury obowiązkowe w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wszystkie lektury obowiązkowe, interpretuje je w połączeniu z kontekstami, - zna wiele tekstów uzupełniających.

I.2. Odbiór tekstów kultury

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
INNE TEKSTY KULTURY				
<ul style="list-style-type: none"> - określa tematykę poznanych tekstów kultury, - wymienia elementy tekstu kultury, - nazywa wrażenia wywołane tekstem kultury, - dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową, - wie, że są różne gatunki dziennikarskie, - rozpoznaje wywiad, artykuł, reportaż wśród gatunków publicystycznych, - wie, co to jest lid. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje potrzebne informacje, - prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii itp., - cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, - rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, reportaż, - podaje funkcje lidu, - dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje cechy tekstów kultury, - nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, - przedstawia własne rozumienie tekstu kultury, - określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i naukowej, - określa podstawowe cechy wywiadu, artykułu, reportażu, - określa znaczenie lidu. 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada w kilku zdaniach o problemie rozważanym w tekście, - opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, - uzasadnia własne rozumienie tekstu kultury, - znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, - porównuje różne dzieła, - omawia funkcje lidu. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, - dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii, - przedstawia własną interpretację dzieła sztuki.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcie fonetyka, - zna zasady dzielenia wyrazów na głoski i sylaby, - rozpoznaje samogłoski i spółgłoski, - wie, że <i>i</i> w wyrazie może pełnić różne funkcje, - wie, czym są upodobnienia fonetyczne, - zna reguły akcentowania w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, czym zajmuje się fonetyka, - rozróżnia rodzaje głosek, - rozumie funkcje głoski <i>i</i>, - rozumie, na czym polegają zjawiska fonetyczne w polszczyźnie, - wymienia reguły akcentowania w języku polskim, - rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby, - poprawnie przenosi wyrazy, - określa rolę samogłoski <i>i</i>, - omawia mechanizm upodobnień fonetycznych, - stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację, - wymienia wyjątki od zasad akcentowania. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy, - rozpoznaje funkcję litery <i>i</i> w wyrazie, - objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych, podaje ich przykłady, - wypowiada się z prawidłową intonacją, - prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie i wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisania, - świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania w swoich wypowiedziach oraz podczas czytania i recytacji.

II.1. Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>temat słowotwórczy, definicja słowotwórcza, formant, a także rodzina wyrazów, wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne,</i> - rozpoznaje wyraz podstawowy i wyrazy pochodne, - wie, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty, - wie, czym są wyrazy złożone i zna podstawowe zasady ich pisowni. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym zajmuje się słowotwórstwo, - odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego, - próbuje przeprowadzać analizę słowotwórczą wyrazu, - rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty, - rozpoznaje wyrazy pokrewne, - rozpoznaje wyrazy złożone, - zna zasady tworzenia i pisowni wyrazów złożonych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i pochodne, - przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu, - wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, - podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów, - rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń i oboczności, - omawia zasady tworzenia wyrazów złożonych i objaśnia ich pisownię. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie przeprowadza analizy słowotwórcze, - rozpoznaje rodzaj formantu w wyrazie, - omawia znaczeniową funkcję formantów, - podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny, - przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi, - tworzy wyrazy złożone - stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów złożonych. 	<ul style="list-style-type: none"> - świadomie stosuje w swoich wypowiedziach: wyrazy podstawowe i pochodne, wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych, wyrazy pokrewne i wyrazy złożone, - bezbłędnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu.

II.1. Gramatyka języka polskiego – fleksja

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, - wie, że imiesłowy przymiotnikowy i przysłówkowy są nieosobowymi formami czasownika, - zna zasady tworzenia i odmiany imiesłów, - zna podstawowe zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy oraz wyjątki od tych zasad, - zna wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, - zna zasady odmiany imion i nazwisk w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no</i> , <i>-to</i>, bezokoliczniki, imiesłowy, - podaje końcówki imiesłów, - wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłów, - wie, jak odróżnić imiesłów od przymiotnika, - tworzy imiesłowy z partykułą <i>nie</i>, - zna zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, - wymienia zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje, z jaką częścią mowy ma do czynienia, - określa formę fleksyjną wyrazu, - wskazuje imiesłów w zdaniu i określa jego rodzaj, - wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>, - rozpoznaje nazwy miejscowe, - stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców, - poprawnie odmienia imiona i nazwiska. 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy wskazane formy fleksyjne wyrazów, - przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami, - bezbłędnie zapisuje <i>nie</i> z różnymi częściami mowy - uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>, - podaje własne przykłady nazw miejscowych, - bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe, nazwy mieszkańców oraz imiona i nazwiska, - wyjaśnia pochodzenie imion i nazwisk. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie używa imiesłów, - wskazuje i poprawia błędy fleksyjne, - redaguje tekst z użyciem partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, - poprawia błędy swoje i innych w zapisie <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami, - koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych, nazw mieszkańców oraz imion i nazwisk.

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - wie, że w polskiej składni istnieją równoważniki zdania, zdania pojedyncze i złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, - próbuje przekształcać równoważnik w zdanie pojedyncze, a następnie w zdanie złożone , - rozumie różnicę między mową zależną a niezależną. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, - zna typy zdań złożonych, - tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych, - stosuje zasady interpunkcji w zdaniach wielokrotnie złożonych, - odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej i umie wskazać je w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w tekście równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, - przekształca wypowiedzenia zbudowane z różnego rodzaju zdań złożonych, - przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, - uzupełnia zdania wyliczeniami i wtrąceniami z zachowaniem zasad interpunkcji. 	<ul style="list-style-type: none"> - układa równoważniki zdań, zdania pojedyncze, złożone (współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie) oraz wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania, zachowując poprawną interpunkcję, - odpowiednio nazywa wypowiedzenia składowe zdań wielokrotnie złożonych, - stosuje imiesłowowy równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, - przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania oraz wypowiedzenia wielokrotnie złożone, - wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłowowego równoważnika zdania oraz składnią zdania złożonego, - przeprowadza analizę składniową zdań wielokrotnie złożonych, - redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.

II.2. Zróżnicowanie języka

Wymagania edukacyjne

na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny</i>, - wie, czym jest słownictwo wartościujące, - rozróżnia synonim od antonimu i homonimu, a archaizm od neologizmu, - dostrzega archaizmy w utworze, - dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi i próbuje je zastąpić wyrazami ze słownictwa ogólnego, - wie, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym, - odróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu, - wie, że zasób słownictwa jest stale wzbogacany, - wie, co to jest styl językowy, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, neologizm, archaizm, kolokwializm, zapożyczenie, związek frazeologiczny</i>, - wskazuje synonimy, antonimy, homonimy i frazeologizmy, - zna znaczenie wybranych związków frazeologicznych, - zna rodzaje i funkcje archaizmów, neologizmów i zapożyczeń, - zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, a zapożyczenia – wyrazami rodzimymi, - tworzy wyrazy o szerszym zakresie lub bogatszej treści, - rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia, - zna sposoby wzbogacania słownictwa, - rozpoznaje różnice między językiem mówionym a pisany, oficjalnym a nieoficjalnym, - rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów, - wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie, - podaje przykłady archaizmów i neologizmów, zdrobnień, zgrubień, związków frazeologicznych i określa ich funkcje w tekście, - omawia funkcje kolokwializmów i słownictwa wartościującego, - wymienia różne rodzaje zapożyczeń, wyjaśnia ich funkcje i omawia ich przydatność, - rozpoznaje i omawia wyznaczniki stylu językowego, - rozpoznaje cechy stylu w czytany tekście, - omawia różne rodzaje stylów językowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy synonimy oraz antonimy konkretnych słów, - wyjaśnia różnicę między archaizmem a neologizmem oraz zdrobnieniem a zgrubieniem, - poprawnie używa frazeologizmów w swoich wypowiedziach, - interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów, neologizmów, kolokwializmów, - stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa, - wskazuje w tekście środki charakterystyczne dla różnych stylów językowych, - podaje przykłady tekstów pisanych różnymi stylami. 	<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, - urozmaica język swojej wypowiedzi, - świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach, - świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu, - na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo, - koryguje błędy swoje i innych, - tworzy prace w odpowiednim stylu językowym.

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> – zna różne rodzaje stylów językowych (styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny). 	<ul style="list-style-type: none"> – zna środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów. 			

II.3. Komunikacja językowa i kultura języka

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> – zna zasady pisowni, – wie, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa, – wie, że istnieją różne rodzaje błędów językowych, – rozpoznaje teksty reklamowe, – wie, że w języku istnieje perswazja, – dostrzega manipulację językową, – zna zasady dyskusowania, 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest norma językowa i błąd językowy, – wymienia rodzaje błędów, – odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej, – zna cechy i funkcje tekstów reklamowych, – wie, czym jest slogan, – odróżnia perswazję od manipulacji, – zna znaczenie języka ciała w komunikacji, – zna środki retoryczne stosowane w dyskusji, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową, – omawia różne rodzaje błędów językowych, – przekształca wypowiedzi tak, by usunąć błędy, – określa cechy i funkcje tekstów reklamowych, – wskazuje różnicę między perswazją a manipulacją, – ocenia zasady dyskusowania, – przedstawia argumenty w dyskusji, – stosuje środki retoryczne, 	<ul style="list-style-type: none"> – na przykładach wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a użytkową, – w praktyce rozpoznaje i eliminuje różne rodzaje błędów językowych, – podaje przykłady sloganów reklamowych, – wskazuje w tekście środki służące manipulacji, – stosuje w praktyce zasady dyskusowania, – poprawnie stosuje środki retoryczne, – zastępuje słownictwo modne synonimami, 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek, – na co dzień wykorzystuje wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka, – świadomie posługuje się perswazją, – zna różne odmiany dyskusji, – bierze udział w debacie.

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - stara się zabierać głos w dyskusji, - formułuje argumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyraża opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega kultura języka, - podaje przykłady mody językowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny. 	

II.4. Ortografia i interpunkcja

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> - zna reguły polskiej ortografii, - zna zasady interpunkcji w zdaniach oraz sposoby przytaczania cudzej wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, że na ortografię wpływa związek między formami fleksyjnymi oraz wyrazami pokrewnymi, - rozpoznaje reguły ortograficzne, - stosuje zasady poprawnej pisowni i interpunkcji. 	<ul style="list-style-type: none"> - objaśnia reguły ortograficzne i interpunkcyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> - w praktyce stosuje się do zasad polskiej ortografii i interpunkcji. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawia błędy ortograficzne i interpunkcyjne w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE				
<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym jest rozprawka, - zna pojęcia <i>teza</i> i <i>argument</i>, - wie, że argumenty należy hierarchizować, - wie, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu, - wie, czym jest plan kompozycyjny, - zna cechy przemówienia, - zna rodzaje argumentów, - zna zwroty do słuchaczy, - odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego, - zna typy narracji, - wie, że opowiadanie trzeba odpowiednio skomponować, - zna pojęcia retrospekcji i puenty, - pod kierunkiem nauczyciela i / lub 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia elementy kompozycyjne rozprawki, - formułuje tezę, - wie, czym jest argument, - odróżnia przykład od argumentu, - wie, na czym polega hierarchizacja argumentów, - wie, co to jest wniosek, - zna zasady tworzenia planu kompozycyjnego - zna etapy pracy nad przemówieniem, - dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy, - rozróżnia typy narracji, - wie, na czym polega trójdzielna kompozycja opowiadania, rozprawki, przemówienia, - rozumie znaczenie retrospekcji i puenty, - pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze i przemówienie, - zna środki językowe nadające tekstowi spójność, - przekształca tekst tak, by tworzył logiczną całość, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy rozprawki, - odróżnia tezę od hipotezy, - odróżnia argument od kontrargumentu, - ilustruje argument przykładem, - próbuje uporządkować wywód, - pracuje nad planem kompozycyjnym, - podejmuje próbę wnioskowania, - pisze rozprawkę z hipotezą oraz przemówienie, w którym odpiera przewidywany kontrargument, - uzasadnia dobór argumentów, - stosuje odpowiednie zwroty do słuchaczy, - wskazuje różnice między opowiadaniem twórczym a odtwórczym, - stosuje różne typy narracji w opowiadaniu, - stosuje akapity dla oznaczenia kompozycji tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> - stawia ciekawe / oryginalne hipotezy, - formułuje kontrargumenty, - hierarchizuje argumenty, - zgadza się z cudzym poglądem lub z nim polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie, - formułuje wnioski, - porządkuje wywód argumentacyjny, - sporządza plan kompozycyjny, - funkcjonalnie korzysta ze zwrotów do słuchaczy, - używa środków retorycznych, - stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicenia stylu, - rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych, - pisze rozwiniętą rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, - samodzielnie pisze spójne przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów, - publicznie wygłasza swoje przemówienie, - samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, - koryguje własne i cudze błędy związane z tworzeniem form wypowiedzi, - tworzy bezbłędnie pisma użytkowe.

Wymagania edukacyjne				
na ocenę: dopuszczający	na ocenę: dostateczny	na ocenę: dobry	na ocenę: bardzo dobry	na ocenę: celujący
Uczeń				
ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, CV, LIST MOTYWACYJNY, PODANIE				
<p>w grupie pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze oraz proste przemówienie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna wybrane kryteria oceny różnych form wypowiedzi, - wie, czym są teksty użytkowe, - wie, czemu służą CV i list motywacyjny. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje w tekstach wnioskowanie, - wymienia kryteria oceny różnych form wypowiedzi, - odróżnia podanie od innych form użytkowych, - zna elementy kompozycyjne CV i listu motywacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje w opowiadaniu retrospekcję i puentę, - dba o spójność tworzonego tekstu, - stosuje środki językowe nadające tekstowi spójność, - wyjaśnia, czym są CV, list motywacyjny i podanie, - umie napisać wskazany tekst użytkowy. 	<p>z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie i opowiadanie twórcze,</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady tworzenia konkretnych tekstów użytkowych, - tworzy tekst jako logiczną całość, - pisze podanie zgodnie z wszelkimi wymogami tej formy wypowiedzi, - poprawnie tworzy dokumenty aplikacyjne. 	

Opracowanie w oparciu o podstawę programową z języka polskiego i materiały WSiP - Aldona Jankowska